

İNSANLARIN ARASINI DÜZELTMEK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesiren tayyiben, mübâreken fîh... Kemâ yenbağî li-celâli vechihî, ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihi ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn... Ve kâle'n-nebiyyü salla'llâhu aleyhi ve sellem:

أَلَا أَنْبِئُكُمْ بِدَرَجَةٍ أَفْضَلٍ مِنَ الصَّلَاةِ وَالصِّيَامِ
وَالصَّدَقَةِ قَالُوا بَلَى قَالَ قَالَ صَلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ وَفَسَادُ
ذَاتِ الْبَيْنِ هِيَ الْحَالِقَةُ

(Elâ ünebbiüküm bi-derecetin, efdale mine's-salâti ve's-sıyâmi ve's-sadakati? Kâlû: Belâ. Kâle: Salâhu zâti'l-beyn. Ve fesadü zâtü'l-beyn, hiye'l-hâlikatü.)

Sadaka rasûlü'llah, fi mâ kâl, ev kemâ kâl.

a. Hadis-i Şeriflerin Önemi

Çok değerli kardeşlerim! Aziz ve muhterem müslümanlar.

Allah-u Tealâ Hazretleri'nin rızâsı, selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun...

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadis-i şeriflerinden üç tane okuyup izah edeceğiz. Çünkü, Efendimiz bizim başımızın tacıdır, rehberimizdir, önderimizdir. Kur'an ona inmiştir. Kur'an'ı bize o öğretmiştir. Dinimizin inceliklerini onun hadîs-i şerîfleri tayin ve tedvir ediyor.

O bakımdan, Rasûlüllah Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine sımsıkı sarılmak, hadis-i şeriflerini pür dikkat okumak, dinlemek bizim en zevkli ve en başta gelen vazifemiz oluyor. Çünkü Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifleri dinimizin ana kaynaklarından birisidir. Kuran-ı Kerim de zaten Peygamber Efendimiz'e inmiş, ona bağlanmamızı emrediyor.

Bazı insanlar diyorlar ki:

“—Tamam, Kur'an Allah'ın kelâmı, kabul ediyorum. Başka bir şey tanımam!”

Sen Kur'an'ı tanırsan, başka neleri tanıman gerektiğini Kur'an zaten sana bildirir. Meselâ, ayet-i kerimede bildiriyor ki:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

(آل عمران: ۳۱)

(*Kul in küntüm tuhibbûna'llâhe fe'ttebiünî yuhbibkümü'llâhu ve yağfirleküm zünûbeküm.*)

[Rasûlüm de ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın!] (Âl-i İmran, 3/31)

Eğer siz Allah'ı seviyorum diyorsanız, Allah'a bağlıyız, Allah'ın bir kuluyuz, Allah'ın varlığını birliğini kabul ettik, ikrar ettik. Tamam, bu hususta tereddüdümüz yok diyorsanız; Kur'an

Allah'ın kelâmıdır onu kabul ediyorsanız, İslâm Allah'ın dinidir onu kabul ediyorsanız, işte Kur'an ne diyor:

“—Eğer Allah'ı seviyorum diye iddia ediyorsanız, o zaman Allah'ın size gönderdiği elçisi olan Muhammed Mustafâ'sına ittibâ edin! Haydi bakalım ona tâbi olun!”

Neden? Çünkü Allah'ı seviyorum diyen, Allah'a itaat edecek. Allah'a itaat etmek için, Allah ne emretmiş, ne yasak etmiş onları bilmek lazım. Onları da bize bildiren Allah'ın elçisi. Yani Allah'tan bize bilgiyi getiren Allah'ın elçisi Rasûlullah'tır. Haberi getiren Nebiyyullah bize bu bilgiyi bildirdiği için, mutlaka Rasûlullah'a bağlanmak zorundayız.

Kur'an'a bağlanan insan, “Kur'an'ı tanırım, başka bir şeyi tanımam!” diyen insan, zaten o tanımasının içinde Allah'a ve Rasûlullah'a, sünnet-i seniyyeye, her şeye bağlanmış oluyor. Kur'anın çatısının altında, içeriğine bağlanmış oluyor.

O bakımdan, hangi yönden baksak Rasûlullah Efendimiz bizim her şeyimiz, servetimiz, sâmânımız, başımızın tâcı gözümüzün nuru, gönlümüzün sürûru, efendimiz, rehberimiz, önderimiz, her şeyimiz, canımız, canımızdan kıymetli büyüğümüz, varlığımız...

b. Çok Sevaplı Bir amel

Efendimiz ne buyurmuş bu hadis-i şerifinde. Kim rivayet etmiş bu hadis-i şerifi. Ebü'd-Derdâ ve Ümmü'd-Derdâ radiya'llàhu anhümâ, Peygamber SAS Efendimiz'den bildirmişler.

Ebü'd-Derda RA, Peygamber Efendimiz'in sevdiği, takvâsı ile salihâne, daha sonraki asırlarda çıkmış adıyla mutasavvifâne, dervişâne yaşayışı ile tanınmış sahabe-i güzînden bir mübarek zât. O rivayet etmiş. Ne buyurmuş Peygamber Efendimiz:¹

أَلَا أَنْبِئُكُمْ بِدَرَجَةٍ أَفْضَلٍ مِنَ الصَّلَاةِ وَالصِّيَامِ
وَالصَّدَقَةِ قَالُوا بَلَى قَالَ صَلاَحُ ذَاتِ الْبَيْنِ وَفَسَادُ
ذَاتِ الْبَيْنِ هِيَ الْحَالِقَةُ

(Elâ ünebbiüküm bi-derecetin efdale mine's-salâti ve's-sıyâmi ve's-sadakati? Kâlû: Belâ. Kâle: Salâhu zâti'l-beyn. Ve fesadü zâtü'l-beyn, hiye'l-hâlikatü.)

Elâ edattır. Tembih derler Arapça'da. İkaz, uyarma, dikkat çekme edatı. Onun için bazıları diyorlar ki, Türkçe'de 'Hişt, hey!' diyoruz, o mânâyâ geliyor. "Hişt bana bak!" diyoruz meselâ... Doğrudan 'Bana bak!' demiyoruz da, "Hişt, hey, bana bak!" filan diyoruz, dikkat çekme edatıdır.

¹ Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.1, s.142, no:391; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

(*Elâ*) sözüne Arapça'da edat-ı tembih diyorlar yani uyarma, dikkat çekme, bana bak, dikkat et, gözünü aç, bak mühim bir şey söyleyeceğim falan gibi bir mânâyâ geliyor bu. Araplara mahsus bir terim. Türkçe karşılığı olsa olsa hey, filan gibi bir şey olabilir. Hey mübarek insanlar, ey cemaat-i müslimin, dikkat edin bak bir şey söyleyecek Rasûlüllah Efendimiz. Bak ben size bir şey söylüyorum.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(*E lâ*) Dikkat edin, aklınızı başınıza toplayın! (*Ünebbiüküm*) Size haber veriyorum. Sizi haberdar kılıyorum. Sizi bilgilendiriyorum ve bildiriyorum ki... Nasıl bir şey? (*Bi-derecetin*) Öyle bir derece bildiriyorum ki size; (*efdale mine's-salâti ve'ssıyâmi ve's-sadakati*) bu bildireceğim şey namazdan da daha faziletli, oruçtan da daha faziletli... Zekât, sadaka, hayır, hasenât, para ile verilen maddî bağış, ikramdan da daha faziletli.

Allah, Allah! Çok mühim bir şey bildiriyor demek ki. Çünkü namazın çok kıymetli olduğunu biliyoruz. Ne kadar derecesinin yüksek olduğunu biliyoruz. İnsanların âhirette sorgu sual edilirken ilk önce namazdan sorgu sual edileceğini biliyoruz.

“—Gel bakalım, Allah sana beş vakit namaz emretmişti, kıldın mı, kılmadın mı?” diye önce sorulacaktır.

Kim namazını kılsa dinini ayakta tutmuştur:²

---

² Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.39, no:2807; Hz. Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.284, no:18889; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.32, no:1621.

الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ مَنْ أَقَامَهَا فَقَدْ أَقَامَ الدِّينَ
وَمَنْ هَدَمَهَا فَقَدْ هَدَمَ الدِّينَ

(*Es-salâtü imâdü'd-dîn*) “Namaz dinin direğidir. (*Men ekâme'ssalâte fekad ekâme'd-dîn*) Kim namazı kılsa, dinini ayakta tutmuştur. (*Ve men hedemehâ fekad hedeme'd-din*) Kim namazı harcamışsa, edâ etmemişse, atlatmışsa, geçirmişse, dini ayaklar altına almış demektir.”

Çadırın direği kırılmıştır, çökmüştür demek. Çadırın direği gibi önemli olan namaz. Bu namazdan da daha önemli.

Sonra Ramazan geçti, o kadar vaaz verdik sizlere şu kürsüden. Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini bildirdik, oruç çok önemli, çok kıymetli bir ibadet...

إِنَّمَا يُوفَى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

(الزمر: ١٠)

(*Innemâ yüveffe's-sâbirûne ecrahüm bi-gayri hisâb*) “Her şeyin mükâfatının bir katsayısı vardır, ecrinin miktarı vardır. Amma sabırlıların ecri, sevabı, mükâfatı hesaba sığmayacak kadar çok olur.” (Zümer, 39/10)

Allah böyle sabredenlere çok büyük mükâfat veriyordu. 10 değil, 100 değil, 700 değil bi-gayri hisâb sevap veriyordu. Usulüne uygun tutulduğu zaman, orucun çok sevaplı olduğunu biliyoruz. Bu ondan da daha kıymetliymiş. Namazdan da daha faziletli imiş. Oruçtan da daha faziletli imiş.

(*Ve's-sadakati*) Sadakadan da daha faziletliymiş. *Sadaka* deyince iki şey anlaşılır. Arapça'da, eski Kur'ân-ı Kerîm dilinde, hadîs-i şerîf dilinde sadaka iki mânâyâ gelir. Bir doğrudan doğruya zekât, şu malımızın kırkta birini verdiğimiz farz olan ibadet mânâsına gelir. Bir de farz olmayan bağışlar, ikramlar, fakirin eline tutuşturduğun para, yiyecek, içecek, hayrât u hasenât... Bu da sadaka mânâsındadır. İki mânâsı da var Kur'ân-ı Kerim'de var.

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ

(التوبة: ٦٠)

(*Inneme's-sadakâtü li'l-fukarâi*) (Tevbe, 9/60) ayet-i kerîmesinde kesin olarak o sadaka, zekât demektir diye bildiriliyor. Demek ki zekâtтан, oruçtan daha fazla, sadakadan daha sevaplı bir şeyi Peygamber Efendimiz, “Hey size bildiriyorum!” diye bir edat ile hey der gibi, “Hişt, dikkat edin!” der gibi bildiriyor.

Efendimiz'in üslubu var, konuşma adabı var. Efendimiz çok tane tane konuşurdu. Harflerin sayılacağı kadar tane tane konuşurdu. Herkes anlardı, herkesin gönlüne Efendimiz'in sözleri işlerdi, nüfûz ederdi, hakkedilirdi. Yani taşa kitabenin hakkedildiği gibi, kazındığı gibi gönlüne yerleştirdi. Kitabe gibi yerleşirdi.

Öyle konuşurdu Peygamber Efendimiz. Bazen üç defa tekrar ederdi, bazen de dikkati çekecek şekilde böyle başlardı.

Şimdi hepiniz merak etmiyor musunuz?

“—Allah Allah! Namazdan da daha sevaplı, zekâtтан da daha sevaplı, oruçtan da daha sevaplı şey neymiş?”

Şimdi ben kitabı kapatsam, “Söylemiyorum, gerisini yarına kadar bekleyin!” desem, gece uykunuz kaçacak, meraktan çatlayacaksınız. Çünkü merak başladı. Bu bir eğitim metodudur. İslâm’da Efendimiz’in eğitim metodu.

Efendimiz konuştuğu zaman sahabe-i kirâm nasıl dinlerdi?

Peygamber Efendimiz’i sanki başının üstüne bir kuş konmuş, kıpırdasa kuş uçacak, aman uçmasın, kıpırdamayayım diye dinlerlerdi. Başlarına sanki kuş konmuş da, kuş ürkmesin, kaçmasın diye kıpırdamayan insanların dikkatiyle dinlerlerdi. Sabahlara kadar konuşsa dinleyeceğiz, diye dinlerlerdi.

Ama Efendimiz o kadar konuşmazdı. Sahabe-i kirâmın iştahı varken konuşmayı dinlemeye. En gerekli zamanda konuşurdu. Daha iştahları böyle ağırlaşır yağ bal iken keserdi. Daha konuşsa diye arzulu iken keserdi, bıktırmazdı. Ama bazen Ashâb-ı Suffe ile sabahlara kadar manevî sohbetler olurmuş, o Mescid-i Nebevî’de sabah namazı kılarlarmış. Öyle mübarek gecelerde olurmuş.

O sahabe-i kirâm nasıl yetişmiş? Nasıl her birisi nübüvvet güneşinin altında nasıl yetişmişler? Nasıl pişmişler, nasıl kısa zamanda evliyâ olmuşlar? O Allah’ın işte bir ikramı.

Şimdi bu namazdan, oruçtan, sadakadan, zekâtтан daha hayırlı bir şeyi daha faziletli bir

şeyi dikkat edin, size haber veriyorum diyor Efendimiz. Ve demiyor “Haber vereyim mi?” diye e lâ soru tarzında haber vereyim mi?

(*Kâlû belâ*) “Ver yâ Rasûla’llah! Meraklandık, söyle, buyur ya rasûlallah!”

Evet diyorlar. Arapça’da evet iki şekilde söylenebilir. *Belâ* ve *neam*... Neam’da evet, yes demek. Belâ da evet demek ama belâ olumsuz bir sorunun cevabına müsbet,olumlu bir cevap vermek için.

Mesela Arkadaş bana soruyor:

(*Would you like to go drinking tea?*) “Çay içmeye gidecek misin?”

(*Yes*) “Evet” diyoruz mesela değil mi?

“—Şimdi çay içmez misin?” deyince ne diyeceğiz.
“—Benimle oturup bir yemek yemez misin?”

Evet ne demek yani. Yemem mi demek, yerim mi demek? Yani belli olmuyor.

Arapça’da bellidir. Arapça’da:

“—Size bildireyim mi, bildirmeyeyim mi?”

“—Belâ” dersek bildir mânâsına, evet mânâsına... Yani müspet olan taraftan bildir.

“—Neam” derse, “Tamam öyle olsun!” demek. Tamam öyle olsun, yani bildirme demek olur

Burada, “Size namazdan, oruçtan, zekâttan, sadakadan, daha faziletli olan bir şeyi bildirmeyeyim mi?” diyor. (*Belâ*) “Bildir yâ rasûla’llah!” diyorlar. Bildirmiş Rasûlüllah Efendimiz.

(Kàle) Buyurdu ki: (Salâhu zâti'l-beyn) Kişilerin arasını ıslah etmek, düzeltmek, dargınları barıştırmak, arası bozuk olanların arasını düzeltmek, savaş halinde olanları sulha getirmek, kızgın olanların kızgınlığını izâle etmek... (Salâhu zati'l-beyn) Yani müslümanların arasını düzeltmek. Bu namazdan da hayırlı imiş. Oruçtan da sevaplı imiş. Hayr u hasenât, sadaka, zekâtтан da sevaplı imiş.

(Ve fesâdu zâti'l-beyni) “Çünkü ara bozmak, müslümanların arasının bozuk olması, (hiye hâlikatü) kökünden alıp götüren, kökünden tıraş eden, kazıyıp götüren bir felâkettir.”

Halika, kökünden tıraş eden demek. Halâka noktasız haliyle, tıraş etmek demek. Kazımak demek, araların bozuk olması, müslüman topluluğun usturayla kökünü kazımak gibidir. Onun için arayı düzeltmek namazdan da, oruçtan daha her şeyden de daha sevaplı oluyor.

Buyurun, İslâm dininin sosyal yönünü görün, kıymetini anlayın. Müslümanların birbirleri ile toplu hâlde yaşamasına İslâm'ın ne kadar önem verdiğini görün. Kardeşliğe, sevgiye, muhabbete ne kadar sevap bahşettiğini, Allah'ın mükâfat ihсан ettiğini görün.

Cuma günü de böyle bir hadîs-i şerîf çıkmıştı. Onu da öyle yana yakıla kürsüden arkadaşlarımıza anlatmaya çalışmıştık. Bakın İslâm'da sevgi ve muhabbet bu kadar önemlidir. Dargınlık bu kadar kötüdür falan diye.

Dargınlık deyince hatırlatayım size: Peygamber Efendimiz, Bir müslümanın bir müslümana üç

günden ziyade dargın kalması helâl olmaz!” diyor. Helâl olmaz ne demek, haram olur demek.

Haram ne demek? Haramın ne demek olduğunu biliyoruz. İçki haram, zina haram, kumar haram, hırsızlık, rüşvet, dargın olmak da haram.

Buyurun, müslümanların neden belâdan kurtulmadıklarını görün. Çünkü haram işliyorlar devamlı. Çünkü devamlı günahta ısrar ediyorlar. Barışmıyorlar.

Arkadaşımız anlatıyor. Kız kardeşimle annemin araları bozuk, diyor. Diyor ki, anamı aralarını düzeltebilmek için razı ettim. Bak beddua etme, senin evladındır, başına bir felaket gelirse sen de üzülürsün. Anamı müsaade et de gelsin elini öpsün, diye razı ettim. Ama ablamı razı edemedim gidip de elini öpmeye diyor. Hey âhir zaman... Hey evlat... Anasına gidip el öpmeye razı olmuyor. Anası razı oluyor, kırgınlığından vazgeçiyor. Evlat annesinin gidip elini öpmenin sevabını anlayamıyor. Ne kadar yazık!

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki, yere sürtsün burnu rağime enfühü. Burnunun yere sürmesi için yere düşmesi lazım insanın yüzükoyun. Birinin çekip sürüklemesi lazım burnunun yerde sürmesi fena bir şey, çok kötü bir şey. Yerde sürtsün diyor Peygamber Efendimiz.

“—Kimin ya Rasûlallah?” diyorlar.

“—Annesi babası sağ iken, hayattayken onlara yetişmiş. Yani bazıları öyle oluyor ki, yetim

doğuyor insan. Küçük yaşta annesi, babası ölmüş oluyor da hizmet imkânı bulamıyor. Ama annesi babasına yetişmiş, annesi babası sağ, hizmet etmemiş, hayır duâlarını almamış ve cenneti kazanamamış. Yazıklar olsun ona. Burnu yerde sürünsün diye Efendimiz.

Anne ve babaya insan hizmet ettiği zaman cenneti kazanma vesilesi, hayır duasını aldığı zaman; iflah olma bedduasına uğradığı zaman da mahvolma sebebi.

Şu hale bak! Müslümanlar ne kadar gafil, ne kadar yanlış, ne kadar cahil, ne kadar İslâmi ahlâktan uzak duruma düştüklerini anla. Dinini bilmedikleri için öğrenmedikleri için en büyük felaket oluyor.

Buradan geçiyorum idarecilere, sorumlulara devletleri yöneten yöneticilere, eğitimcilere, millî eğitimcilere, profesörlere, ben de bir profesörüm, üniversite profesörlerine, hocalarına geçiyorum.

Bir milleti dininden, imanından kopardınız mı, her şeyi mahvetmiş oluyorsunuz. Aile saadetini de mahvetmiş oluyorsunuz. Aralarındaki muhabbeti de mahvetmiş oluyorsunuz. Evlatlık, analık, babalık, ebeveyn münasebetlerini de mahvetmiş oluyorsunuz. Ticaret merakını da mahvetmiş oluyorsunuz. Dünyasını da mahvetmiş oluyorsunuz, ahiretini de mahvetmiş oluyorsunuz.

Bundan büyük kötülük mü olur? Bundan büyük felaket mi olur?

Bir insana yapacağın en büyük iyilik nedir? Onu dindar yapmak, dine çekmek Allah'ın rızası yoluna çekmektir. Çünkü mutluluğun her çeşidi var orada... Bir insanı dindar yaptın mı dürüst olacak, çalışkan olacak ki beleşten geçinmeyecek, kimseyi kandırmayacak, aldatmayacak, iyiliksever olacak, tatlı olacak, yumuşak olacak, sabırlı olacak, güzel huylu olacak; şeker, lokum, bal, kaymak olacak. Bunu ye gitsin.

Anasının elini öpmeye razı olmayan evlat mı iyi; yoksa

anasının etrafında pervane gibi dönen, “Anacığım, bir isteğin var mı?” diye yanağından öpen; “Terlik mi istiyorsun, pabuç mu istiyorsun, fistan mı istiyorsun, dallı mı, güllü mü istiyorsun?” diyen mi? Hangisi iyi?

Onun için, evlatlarınızı müslüman yetiştirin! Kendiniz İslâm'ı güzel anlamaya, öğrenmeye gayret edin! Bir insana bir hediye vermek istiyorsanız, ona İslâm'ı öğretin. En güzel hediye o... İnsanların mutluluğunu istiyorsanız, bırakın ziyafet çekmeyi, bırakın bir şeyler hediye etmeyi; İslâm'ı öğretin! En büyük hediye o...

Aksi halde hem dünyası, hem âhireti mahvolacak. Beşer dalâlette, felâkette, gaflette...

Bu birinci hadis-i şerifti.

c. İnsanların Arasını Düzeltin!

Gelelim ikinci hadisi şerife...

Enfal sûresinden bir âyet-i kerîmeyi alıyor İbn-i Abbas RA., Hz. Abbas Peygamber Efendimiz'in amcası. Abbas'ın oğlu Abdullah... Genç yaşta

müslüman olmuş, delikanlı iken Efendimiz'in yanında bulunmuş. Pür dikkat, pür zekâ, pür hafıza Efendimiz'den dinin aslını, esasını, Kur'ân'ı ezberlemiş, bellemiş, dinlemiş. Genç yaşta alim sırasına girmiş.

Tabii yaşlı sahabe var, Hz. Ömer var, Hz. Ebû Bekr-i Sıddîk var. Daha başka mübarekler var ama, Hz. Ömer emirel'mü'minin olunca yanından ayırmazmış bu genç Abdullah ibn-i Abbas'ı... "Gel bakalım!" dermiş, ona itibar edermiş. Ciddi insan, öyle herkes sokulamıyor ama Abdullah ibn-i Abbas'ı yanından ayırmazmış. Neden? Alim bir kimse...

Abdullah ibn-i Abbas bedenen yakışıklıymış. Boylu posluymuş, kara gözlüymüş, uzun kirpikli imiş. Şahâne güzelliği olan bir kimseymiş. Çok zekiymiş. Sahabeden Kur'ân-ı Kerîm'i en iyi bilenlerden ve Kur'ân-ı Kerîm'in tefsiri hususunda en meşhur olan sahabeden birisiymiş.

Dört Abdullah'tan birisi. Birisi Abdullah ibn-i Mes'ud. İmâm-ı Âzam Efendimiz'e bunun ilmi böyle akmış gelmiş o kanaldan.

Birisi Abdullah ibn-i Abbas. Birisi Abdullah ibn-i Ömer...

Birisi Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-Âs. Bu dört Abdullah'tan birisi diyor ki:

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ

(الأنفال: ١) قال: هَذَا تَحْرِيجٌ مِنَ اللَّهِ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَتَّقُوا اللَّهَ، وَأَنْ يُصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِهِمْ

(Fe'tteku'llàhe ve aslihû zâte beyneküm) Allah'tan korkun ve aralarınızı düzenleyin, dü-

zeltin! Aranızdaki bozuklukları ıslah eyleyin!’ (Enfal, 4/1) âyet-i kerimesi hakkında Abdullah ibn-i Abbas RA buyurmuş ki: (*Hâzâ tahrîcün mina’llâh’i ale’lmüminine*) “Bu Allah’ın mü’minlere bir baskısıdır, emridir. Bir güç yüklemesidir. (*En yetteku’llah, ve en yuslihû zâte beynihim*) Allah’tan korkmaları için ve aralarını düzenlemekte bir gayret sarf etmeleri için.”

Sen Allah’tan korkuyor musun?

Korkuyorum işte günaha bakmamaya haramı işlememeye haramlara bulaşmamaya gayret ediyorum.

Peki başka? Ara ıslah etmekte bir çalışma yapıyor musun?

Hayır öyle bir şey aklıma gelmiyor. O da bir vazife.

Şimdi o kardeşimiz annesi ile kız kardeşinin arasını ıslaha çalışmış güzel. Arasını ıslah etmiş. Sen yaptın mı? Sen iki müslümanın arasına ıslaha çalıştın mı?

Birisi bizim aleyhimize atmış tutmuş. Bir arkadaş da demiş ki:

“—Ya mert olun demiş. Şimdi Hocanız orada, gidin yüz yüze, karşı karşıya konuşun! “Şenin şu kusurunu duyduk veya öyle sanıyoruz.” deyin o da size cevabını versin. Sen haklıysan, sen haklısın; o haklı ise, o haklı... Arayın bulun, arkasından konuşmayın!” demiş.

Güzel söylemiş yani, Allah razı olsun. Şimdi biz de ara ıslahı konusunda gayretli olacağız, çalışacağız. Bu bir vazifedir diyor Abdullah ibn-i Abbas.

Allah bir görev veriyor; hem Allah'tan korkacaksın, hem de müslümanların arasını ıslah konusunda çalışma yapacaksın.

Gayret göstereceksin. Çok müslüman var, grup grup olsun pekâla... Ekoldür, mekteptir, mes-ciddir. Gruplar olabilir ama birbirlerini sevecekler. Muhabbet edecekler birbirlerinin kuyusunu kazmayacaklar. Birbirlerini çelmelemeyecekler, birbirlerine rekabet yapmayacaklar.

İslâm'da öyle güzel ahlâk var ki Peygamber Efendimiz diyor ki: “Sizden biriniz bir kızın nikâhına talip olsa ötekisi onun cevabı verilmeden kalkıp o kıza talip olmasın.” O iş bir bitsin. O kızın ailesi verdik veya vermedik diye ona cevabı verinceye kadar biraz bekleyin. Rekabete girmeyin yani.

Bir kardeşiniz mal alırken araya girmeyin! Bizim kardeşimizden bir tanesi Sidney’de ev almaya kalkmış. 112 bine anlaşmışlar. Bir başka Türk gitmiş:

“—O evi ona verme, bana ver!” demiş.

Adam çıkarmış fiyatı 8 bin lira daha, 120 bin lira yapmış. Bizim bu arkadaş 8 bin fazla verdi. “Ondan sonra gittim, Türkiye’de kendim söyledim diyor. Bak o evi gene ben aldım. Sen 8 bini fazla verdin. Mahcup olmuş falan ama İslâm ahlâkını bilmediği için. Bir kardeşin bir mala müşteri oldu mu, o mal ile işlemi bitinceye kadar öteki ona rakip olmaz. “Ona verme, bana ver!” denilmez.

Bizim bir Bahtiyar Amca vardı. Şu gecede adı anılsın da kalbine nur yağsın, Allah mekânını

cennet etsin... Dürüst bir insandı. Arnavut asıllıydı. Fatih'te üç katlı evini satmaya karar vermiş. Bahtiyar Amca. 42 bin liraya, o zamanın parasıyla satmış. Yani şimdinin 42 milyonu demek. Kırklı yıllarda, 45 li yıllarda 42 milyona 3 katlı evini satmış o zamanın parasıyla. Birisi duyunca pürtelaş gelmiş. Kapıyı çalmış. Girmiş içeriye.

“—Bahtiyar Amca, selâmün aleyküm!”

“—Aleyküm selâm.”

“—Evi satıyormuşsun?”

“—Evet sattım.”

“—Kaça sattın?”

“— 42 bine...”

“—Ben 60 bin vereyim, demiş. Sattın mı, parasını tam aldın mı?”

‘—Hayır. almadım.’

‘—Almadıysan. ben 60 bin vereyim; evi bana ver!”

Bak zamlı söylüyor. 42 bin,60 bin. P zamlı söylüyor. 420 milyon alacakken 600 milyon alacak adam 3 katlı eve.

Şöyle bir yerinden doğrulmuş Bahtiyar amca Arnavut damarıyla:

“—Sen galiba benim sözümü duymadın, ben evimi sattım dedim.” demiş.

Yani dövecekmiş gibi davranmış adama. Halbuki adam 20 milyon fazla söylüyor ama İslâm'ın bir

ahlâkı var. Bak öldü gitti. Camide menkabesini söylüyoruz Bahtiyar Amcanın. Cân u gönülden dua ediyoruz her zaman. Kabrine nur yağsın, kabri cennet bahçesi olsun. Onun canına değsin diye.

Dürüst, mert insan, erkek, er kişi. Er kişi niyetine diyorsun nice insanların namazını kılıyorsun. Er mi, değil mi Allah bilir. Ama bu er kişi. Neden? 10, 20 milyona sözünü satmamış sözünün eri. Ne güzel İslam. Ne kadar sağlam, ne kadar güzel bir ahlakî davranış.

Ne oldu? Gene malı mülkü oldu Bahtiyar Amca'nın. Vefat ettiği zaman da bizim Hakyol Vakfı'na gene iki daire bağışladı. Gene hayr u hasenâtı da oldu. 42 bine sattı 60 bine satmadı diye Allah onu mahrum mu ediyor? Ona başka bir yerden bir şey kazandırır, gene zengin eder Allah... Allah her şeye kâdir.

Biz gittik Yalova'da 600 liraya tarla aldık 3 sene önce. şimdi bu sabah birisi telefon ediyor. 10 bin liraya çıktı tarla, diyor. 12 bin liraya çıktı, 3 senede yüzde 1200 para etmiş.

Enflasyonu filan solda bırakmış. Ben orada bir kaç dönüm yer aldım. 800 dönüm yer aldırđık arkadaşlara. 800 dönüm yer aldırđım. şimdi en fakiri zengin oluyor, seviniyor. El-hamdü lillâh, hayırlara vesile olduk diyelim.

Yani ara düzeltmek önemlidir; ara düzeltmeye dikkat edelim. Güzel ahlâklı olalım!

d. En Büyük Hainlik

Üçüncü bir hadis-i şerifi okuyacaęız, onu bildiriyoruz.

Peygamber SAS'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiş. Râvî Peygamber Efendimiz'in şöyle buyurduğunu duymuş:³

كَبُرَتْ خِيَانَةٌ أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا هُوَ لَكَ
مُصَدِّقٌ وَأَنْتَ لَهُ كَاذِبٌ

(خ. فى الأدب المفرد عن سفیان بن أسيد الحضرمى)

(*Kebüret hıyâneten, en tuhaddise ehâke hadisen; hüve leke müsaddikun, ve ente lehû kâzibün.*)

Süfyan ibn-i Üseyd RA'ın duyup anlattığına göre, buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz:

(*Keburet hıyaneten*) “Hainlik olarak muazzam bir hainliktir.” Nedir o hainlik? (*En tuhaddise ehâke hadîsen*) Müslüman kardeşlerine laf söylüyorsun; (*hüve leke musaddikun*) o sana inanıyor, can kulağıyla seni dinliyor. Seni tasvib ediyor, inanıyor. (*Ve ente lehû kâzibün*) Halbuki sen onu aldatıyorsun, yalan söylüyorsun. En büyük ihanet budur.”

Ne demek? Bir adam doğru söz söyleyecek, kimseyi aldatmayacak. Bu hıyanetin en büyüğüdür.

Saf insanları etrafına toplayıp onlara inandırıcı sözler söyleyip aslında kalbi öyle olmayan, işi öyle olmayan insanların kötülüğünü bildiriyor. Doğru sözlülüğün kıymetini anlatıyor. Eğri sözlülüğün, hâinliğin, itimadı suistimal etmenin ne kadar kötü olduğunu ne kadar büyük bir

³ Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.1, s.142, no:393; Süfyan ibn-i Üseyd el-Hadramî RA'dan.

hıyanet olduğunu Efendimiz ifade ediyor.

Nasıl olacak müslüman?

عَلَيْكَ بِالصِّدْقِ وَإِنْ قَتَلَكَ

(*Aleyke bi's-sıdkı, ve in kataleke*) “Doğru sözlü olacak, ölse doğruluktan ayrılmayacak.”

Hakkı söyleyecek, bâtılı söylemeyecek. Yalan söylemeyecek, yalancı şahitlik yapmayacak. Kimseyi aldatmayacak, yalan yere yemin etmeyecek. Malını haksız yere övmeyecek. Karşısındaki adam malını haksız yere yerin dibine batırmayacak. Sözünün sorumluluğuna sahip olacak, taşıyacak. Doğru konuşacak, doğru sözlü olacak, doğru özlü olacak.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ

الصَّادِقِينَ

(التوبة: ١١٩)

(*Yâ eyyühe'llezine âmenü'tteku'llàhe*) “Ey iman edenler Allah'tan korkun! (Ve kûnû mea's-sâdikîn) Sadık kullarla beraber olun!” (Tevbe, 9/119)

Sadık kul ne demek? Sözünde doğru, kalbi doğru demek. Sadık kul hem söylediği söz doğru, hem kalbi doğru demek. Onlarla beraber olun diyor Peygamber Efendimiz. Hangi sûrede buyuruyor? Tevbe Sûresi'nde buyuruyor. Hangi olay dolayısıyla buyuruyor?

Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri sefere, kazaya, cihada gittiği zaman, bazı kimseler sefere katılmadılar. Ordu sefere gitti geldi. Dönüşte sefere katılmayanlar Peygamber Efendimiz'e bahane uydurdular. Şu mazeretimiz vardı da ondan geledik de şu sebep vardı da bundan geledik diye. Efendimiz yalanlarını münafıkların yüzlerine vurmadı. Yalan söyleyen yalan da söylese mazeretine bir şey demedi, ses çıkarmadı, öyle durdu.

Bilmez mi yalancı olduğunu, münafık olduğunu? Ama ses çıkartmadı. Rasûlullah' a yalnız üç kişi geldiler. Savaşa katılmayanların içinden üç tanesi birbirlerinden habersiz tek tek Rasûlullah'a gelip "Hoş geldin ya Rasûla'llah, seferin, gazan mübarek olsun. Hoş geldin, sefa getirdin. Ben şu sebepten geledim." diye mazeret söylemeyen 3 kişi doğru söz söyledi.

Ne dediler? Bir tanesi kâtibi Mâlik El-Ensârî RA, ne dedi:

"—Yâ Rasûlallah, söz söylemesini biliyorum. Hatibim, şairim, kafam çalışır. Bir mazeret uyduracak olsam, başka mazeret uyduruculardan daha usturuplu mazeret kıvırtırım. Yaparım bu işi, becerebilirim ama sana da yakışmaz, bana da yakışmaz. Hiçbir mazeretim yok... Sefere hazırlanmakta geciktim epeyce.

Ordu sefere çıktığı zaman, "Yarın giderim!" dedim geciktim. Ertesi gün, "Dur hazırlanayım, benim atım daha hızlı gider,

devem daha hızlı gider." dedim, geciktim. Ondan sonra da gene hazırlanamadım, "Artık

yetişemem!” dedim. Mazeretsiz katılmadım senin bu mübarek seferine. Bulunamadım senin yanında, cihadda, gazâda ya Rasûlallah. Mazeretim yok, bu nefsim uydum, kendimi kandırdım. Böyle bir hata da işledim. Emir ferman senindir.” Dedi, dosdoğru konuştu.

Bir kişi daha öyle konuştu. Birbirlerinden haberleri yok.

Bu üç kişinin mazeretlerini kabul etmedi Peygamber Efendimiz. Bir şey demedi de, bu üç kişi hakkında tevakkuf eyledi, hiçbir işlem yapmadı.

Vahiy bekledi, bunlar hakkında Allah ne emredecek diye. Ama onlar suç işlemiş insanlar. Rasûlüllah cihada çağırılmış, Efendimiz’in cihad seferine katılmamışlar, suçlu esas itibariyle. Beklemiş bunların farkı ne olacak. Sefere katılmadıkları için suçlular. Ama yalan söylemedikleri için ahlâklılar. Dürüst insanlar. Bir kabahatleri var. Ama bir de geri verdikleri var. Sıdku sadakatleri var. Peygamber Efendimiz dedi ki:

“—Bunlarla kimse konuşmayın.”

Hiç kimse konuşmamaya başladı. Ashabın itaatine bakın! “Kimse konuşmayın!” dedi, kimse konuşmamaya başladı.

“—*Es-selâmü aleyküm!*” diye selam veriyordu.

Susuyorlardı. Rasûlüllah “Kuşmayın.” dedi diye selâmını almıyorlardı.

Bağlılığa bak! Böyle bir yere, böyle bağlanan topluluk cihana hakim olur. Dinleri tenkit eden, söz dinlemeyen topluluk da darmadağın olur.

Hiçbir iş başaramaz.

Bir zaman geldi, Peygamber Efendimiz

“—Bu üç kişinin aileleri de yanlarından ayrılınsın.” dedi.

Karıları da yanlarından ayrıldı. Kimse konuşmuyor, selâm vermiyor, selâm almıyor. Kadınlar yanlarından ayrıldı. 52 gün geçti. Bir buçuk ay geçti. İki aya yaklaştığı zaman:

حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ

(التوبة: ١١٨)

(*Hattâ izâ dâkat aleyhimü'l-ardu bimâ rahubet*)

“Bu yeryüzü

başlarına dar geldi bu insanların.” (Tevbe, 9/118)

Ay kolay mı geçer? Hafta kolay mı geçer? Kimse konuşmuyor. Bekle Allah'ım bekle, kimse konuşmaz.

Bir mektup geldi Şam'dan, gayrimüslim bir kraldan.

“—Senin liderin sana kötü davranıyormuş, sen bizim sarayımıza gel! Biz sana, senin kıymetini bilecek muamele ederiz.” Yırttı mektubu attı. Bir imtihan daha çıktı başımıza dediler. Rasûlüllah'ı bırakıp da gider miyim başka yere? Öldürse de gitmem, kamçılırsa, perişan etse gitmem. Gitmem!” dedi, o da bir imtihan tabii. Nihayet ayet indi:

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنفُسُهُمْ
وَوَظَنُوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ
لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

(التوبة: ١١٨)

(*Ve ale's-selâseti'llezîne hullifû...*) [Savaştan geri kalan üç kişinin de tövbelerini Allah kabul etti. Yeryüzü bütün genişliğine rağmen onlara dar gelmiş, vicdanları da kendilerini sıktıkça sıkılmış, böylece Allah'ın azabından, yine ona sığınmaktan başka çare olmadığını anlamışlardı. Sonra eski hallerine dönsünler diye, onların tövbelerini de Allah kabul etti. Şüphesiz Allah, tövbeyi çok kabul eden ve çok merhamet edendir.] (Tevbe, 9/118) diye âyet-i kerîme indi.

Arkadaşları âyeti duyunca, koştular, “Yâ Mâlik! Yâ Mâlik, müjdeler olsun!” diye bağıra bağıra müjdelediler. Gözlerinden öptüler falan.

Bu ayet-i kerimenin arkasından, Allah CC buyurdu ki:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

(التوبة: ٩)

(*Ya eyyühe'llezine âmenû*) “Ey iman edenler! (İtteku'llâh) Allah'tan korkun!” Bırakın dünya hayatı için yalanı dolanı, hileyi hurdayı. Bırakın böyle kötü huyları... (*Ve kûnû mea's-sadıkîn*)

‘Doğru özlü, doğru sözlü insanlarla beraber olun!’ (Tevbe, 9/119)

Eğriler zarar etti. Eğriler Rasûlullah’ın ithamından zâhiren kurtuldular ama, Allah’ın gazabına, azâbına uğradılar. Doğru sözlüler biraz eza, cefâ, sıkıntı çektiler ama Allah’ın tövbesine nâil oldular. Doğru sözlü olmak, dürüst olmak önemli.

e. Cihadın Efdalı

Sözümüz direk gibi doğru olacak. Hakkı söyleyeceğiz. Haktan ayrılmayacağız. Haktan ayrılmazsak, zalimi pohpohlamazsak, yordakçılık, dalkavukluk yapmazsak, zalimler barınamaz. Dobra dobra herkes doğruyu söylese, zalim zalimliğini yapamaz. Bir milleti daha felâkete sürükleyemez. Savaşa sokamaz. Müslümanı bir mü’minle çarpıştıramaz ki.

Zalimin hayat bulması, fırsat bulması, saltanat elde etmesi dalkavuklardan, etrafındaki yordakçılardan, destekçilerden, doğruyu söylemeyenlerden. Sonra, diyor ki Peygamber Efendimiz:⁴

---

⁴ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.527, no:4344; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.471, no:2174; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1329, no:4011; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.19, no:11159; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.551, no:8543; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.II, s.352, no:1101; Hâmidî, *Müsned*, c.2, s.331, no:752; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.II, s.247, no:1286; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.358, no:1448; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.305; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1330, no:4012; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VIII, s.282, no:8081; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.II, s.166, no:1596; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.93, no:7581; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.II, s.248, no:1288; İbnü’lCa’d, *Müsned*,

أَفْضَلُ الْجِهَادِ كَلِمَةٌ حَقٌّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ

(د. ه. عن أبي سعيد؛ حم. ه. طب. عن أي أمامة؛ ن. عن سمرة؛ حم. ن. هب. ض. عن طارق مرسلًا)

RE. 76/11 (*Efdalü'l-cihâdi kelimetü hakkın inde sultânin câir*) “Cevr edici, zâlim hükümdarın yanında hak sözü söylemek, cihadın en üstünüdür.” Müslüman böyle doğru olacak. Malını doğru söyleyecek satacak. Alışverişini doğru yapacak. Konuşmaları doğru olacak. Her şeyi doğru olacak. Birisi bir evliyâullahtan bir zâtı ziyarete geldi. “—Hoş geldin, sefa getirdin hoca efendi.” diye, büyük zât, gelen zâta iltifat etti, “—Niye geldin?” dedi. “—Belli bir dünyevî sebep yok ey efendim. Mü’minin mü’mini ziyareti sevap olduğundan, büyükleri ziyaret etmek sevap olduğundan geldim. Seni ziyaret etmek, ziyaret sevabını kazanmak için geldim.”

“—Pekiyi, yolun üzerine cazibedar bir şey çıksaydı, seni davet etseydi; ona mı giderdin, gene gelir miydin?” dedi. “Gönlünü alacak şeye kapılıp, ona mı giderdin, buraya mı gelirdin? Keyfe mi giderdin zevk-i sefâhate mi giderdin?”

---

c.I, s.480, no:3326; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.176; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.337, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.370; Ebû Ümâme RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.161, no:4209; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.314, no:18850; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.435, no:7834; Ziyâü'l-Makdîsî, *elEhâdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.230, no:123; ed-Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ'*, c.I, s.238, no:427; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.421, no:2939; Târık ibn-i Şihab Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.64, no:5511 ve c.XV, s.923, no:43588; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.172, no:457; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.V, s.198, no:3981.

Biz olsak ne deriz diye düşünüyorum:

“—Esağfirullah efendim, olur mu hiç, elbette size gelirdik.” filan diye söyleyebilir insan.

“—Şimdi düşündüm, bir şey diyemeyeceğim efendim.” dedi. “Öyle bir şeyle imtihan olmadığım için, şu anda bir şey diyemeyeceğim.” dedi.

Yani boş yere övünmüyor. Yapmam efendim, demiyor. Nefsim var, belki zayıfım yapabilirim de demiyor. Öyle bir şeyle imtihan olmadım, şu anda bir şey söyleyemeyeceğim, dedi. Dobra dobra, dürüst, yağ yok, bal yok. Övünmek yok. Olduğu gibi görünüyor.

Müslümanın ahlâkı budur. İçi dışı birdir, kalbi temizdir. Herkesin iyiliğini ister dosdoğru söyler. Haksız olduğu, haksız gördüğü bir şeyi de söyler korkmaz. “Ben seni çok seviyorum ama şu yaptığını da doğru görmedim. Sen gene bunu birilerine sor ama bu bana benim kanaatime göre yanlış gibi geldi.” diye söyler. Böyle samimi insanların arasında dalkavukluk olmadığı için aşırı istismarda olmaz, kötü bir durumda olmaz.

f. Medhedenlerin Engellenmesi

Birisi bir kimseyi övdü de, Peygamber Efendimiz, “Canına kıydın bu arkadaşın!” dedi.

Başka bir hadis-i şerifte de buyurdu ki:⁵

---

⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.94, no: 5684; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.258, no: 812; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.99; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.165, no:275; İbn-i Adiy, *el-Kâmil*, c.IV, s.186; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I,

أُحْثُوا التُّرَابَ فِي وُجُوهِ الْمَدَّاحِينَ

(عد. حل. عن ابن عمر؛ طب. عن المقداد؛ ت. عد. عن أبي هريرة)

RE. 18/4 (*Uhsü't-turâbe fî vücûhi'l-meddâhîn*)

“Böyle meddahların, dalkavukların, medih yapıcıların yüzlerine toprak saçın!” buyurdu. Yâni, “Sizi bir kimse methediyorsa, toprak saçın yüzüne, methettirmeyin kendinizi!”

Şimdi Sidney’de oturduk sohbet ediyoruz arkadaşlarla. Reisi cumhur gelmiş Sidney’deki camiye ziyaret etmiş. Çok kalabalık toplanmış, her yer dolmuş. Caminin inşaatı bitmemiş. O arada da herkese fikrini sorduk. Yunanlılar, Ermeniler, Kürtler karşı gösteri yapmışlar. Şöyle denmiş, böyle denmiş. Sizin fikriniz nedir, diye konuştuk. Bir arkadaş da dedi ki:

Hocam camide birçok kimse bağırdı, dedi.

“—’En büyük Özal! En büyük Özal!’ diye bağırdılar. Ben bunu ayıpladım.” dedi.

Çıkıp kendisinin demesi lazımdı ki:

---

s.106, no:355; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2297, no:3002; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.599, no:2393; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.669, no:4804; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1232, no:3742; Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.124, no:339; Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.48, no:2113; İbn-i Ebî Şeybe, c.V, s.297, no:26259; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.158, no: 1158; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XX, s.244, no:576; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.X, s.242, no:20926; Mikdâd ibn-i Esved RA’dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.600, no:2394; İbn-i Adiy, *el-Kâmil*, c.III, s.345; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, no:1033, no:7960. *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.56, no: 135; *Câmiu’l-Ehâdîs*, c.I, s.459, no:732.

“—Ey cemaat, ne yapıyorsunuz siz? Söylediğiniz sözün manasını bilmiyor musunuz? En büyük kim? Allah... Allah CC...”

“—*Allahu ekber, Allahu ekber... Allahu ekber, Allahu ekber...*” diye günde 5 defa her ezanda söylüyoruz. Dört defa evvelinde, iki defa arkasında, günde 30 defa ezanda, 30 defa kamette; toplam 60... Ondan sonra her farzda, sünnette “*Allahu ekber!*” demiyor muyuz?

Hey Müslüman! Hâlâ *Allahu ekber*'in mânâsını öğrenemedin mi?

Allahu ekber ne demek? En büyük Allah... O kadar. *Allahu ekber*'e şerik mi koşuyorsun sen?

Yazık! Bunlar gazetecilerin falan terbiyesizlikleri. Nasıl futbolcuları methediyorlar. En büyük Metin, en büyük Çetin, gol kralı filanca. Şarkıcıların en büyüğü filanca. Milletin alt şuuruna yanlış fikirler böyle yerleşiyor. Birisini sevdiği zaman duyduğu sözü yerleştiriyor hemen.

Sen cami cemaatisin, sen müslümansın! En büyük Allah...

Padişaha ne derlermiş, cuma namazından çıktığı zaman, selamlıktan arabasıyla geçerken?

“—Mağrur olma padişahım, senden büyük Allah var!”

Yâni, “Ne oluyorsun, dur bakalım! Sultan oldun diye ne böbürleniyorsun? Senden büyük Allah var. Kulluğunu bil bakalım, mütevazı ol bakalım!” derlermiş. O padişah da dedirtirmiş. Sübhàna'llàh, çok şeylerimiz değişmiş.

Her şeyimize dikkat etmemiz lazım, muhterem

kardeşlerim! Konuşmamıza, sözümüze, oturmamıza, kalkmamıza, giyimimize kuşamımıza, davranışlarımıza... Her şeyimizi yeniden düzenlememiz, tertemiz yapmamız lazım. Bu kulübe çok eskimiş. Bizim İslâm'ın binası; evet İslâm'ın binası namaz, oruç, zekât, kelime-i şehâdet bizde... Çürümüş, kulübenin tahtalarını beyaz karıncalar yemiş. Yukarısını yağmur çürütmüş.

Lâ ilâhe illa'llah'ımız çürük, *Allahu ekber*'imiz gevşek kalbimizde... Namazımız kusurlu, orucumuz sakat... Haccımız kavgalı, zekâtımız eksik. İslâm'ın binası harabeye dönmüş.

Ne yapacağız? Gel şunu kesme taştan yeniden bina edelim! Timber havuzdan tuğla havuz daha kıymetli oluyor. Neden? Tuğla daha sağlam diye. Kesme taştan olursa daha iyi olur. Yani şu İslam'ın binasını yeniden sağlam bina edelim!

“Lâ ilâhe illa'llâh” derken yalnız Allah'a bağlanalım! Allah'tan gayriye bağlanmayalım! Nefse, dünyaya, mala, paraya, pula, mevkiye, makama, şöhrete, kula kul olmayalım. Namaz kılarken, *“Allâhu ekber!”* dedik mi, cümle kâinâtı arkamıza atalım, öyle huzurla secdede duralım. Oruç tuttuk mu, bütün günahlardan kesilelim!

Hacca gittik mi, insan Hacerü'l-Esved'e elini sürdü mü, Allah u Teâlâ Hazretleri'ne söz vermiş oluyor. “Ben bundan sonra senin sevdiğin kul olacağım, senin sevdiğin işi yapacağım. Senin yolunda yürüyeceğim, söz veriyorum!” demiş oluyor Bey'atını tazelemiş oluyor

Zekâtı öyle veriyor. Şimdi yeniden müslüman olalım. İslâm'ın binasını yeniden kesme taştan, Süleymaniye Camii gibi bembeyaz taşlardan pırıl pırıl, nuranî yeniden inşa edelim. Çünkü bizim kulübe çok çatırdıyor, rüzgârdan sallanıyor. Bir gün küt diye başımıza çökecek. Altında kalacağız, paslı çiviler sağımıza, solumuza batacak. Tetanoz olacağız, kazıklı hummadan gideceğiz.

Allah CC bizi kötü huylardan kurtarsın, iyi huylara sahip eylesin... İyi bir kul olarak yaşamayı nasip etsin... İyi eserler bırakmayı nasip etsin arkada... Ölmeyeceğiz, yiğit ölür şan kalır.

Arkanda ne bırakıyorsun? Cami mi yaptın? Evlat mı yetiştirdin? Kitap mı yazdın? İslâm'a bir hizmet mi ettin? Ne yaptın İslam için? Bugün Allah için ne yaptın? Bu ömür boyu, şu yaşına gelinceye kadar Allah için ne yaptın kardeşim? Nefsin için çok şeyler yaptın, yaptık.

Ama Allah için ne yaptın? Allah'ın dinine yarayacak Allah'ın seveceği, Rasûlüllah'ın beğeneceği, dünyadan gidince "Aferin evladım!" diyeceği ne yaptın?

Bir şey yapmadık. Elimiz boş, yüzümüz kara, suçumuz çok. Allah bize kâmil tövbe nasip etsin... Bundan sonra sevdiği kulu olarak yaşamayı, güzel işler yapmayı nasip etsin... Huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak yüzü ak, alnı açık varmayı nasip eylesin... Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin... Mahşer gününde bizim defterimizi açıp da, günahlarımızı ortaya saçıp da, bizi mahşer halkına rezil etmesin... Rab-

bü'l-âlemîn, Settârü'luyub, Gaffârü'z-zünüb
Rabbimiz.

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

25. 05. 1991 - Avustralya

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü